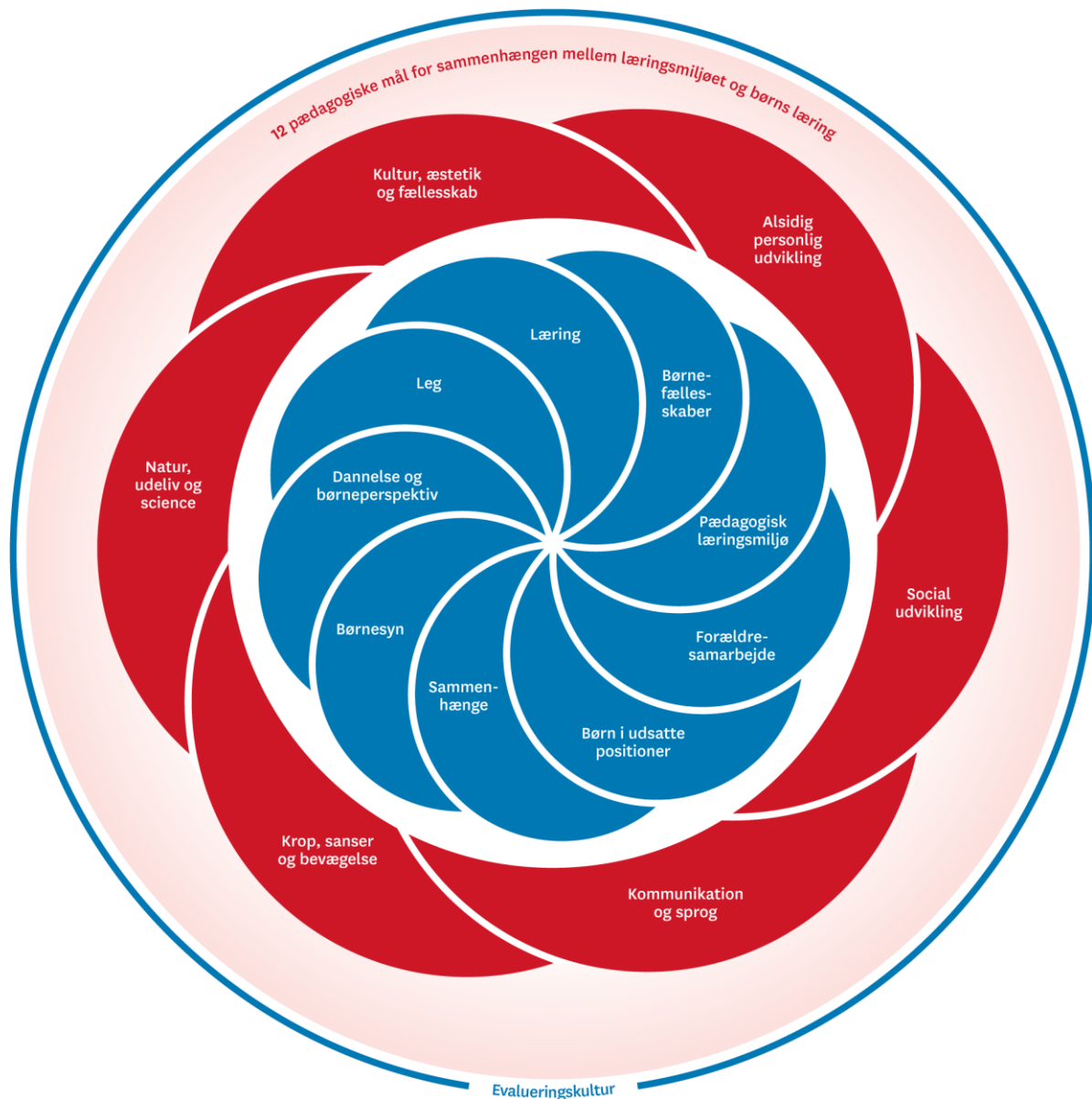

Pædagogisk Læreplan for
Dagplejen dagtilbudsområde Nord

Dagtilbudsområde
NORD 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner, med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Kontakt

Sagsansvarlig:
Pia Overvad Hansen
Dagtilbudsområde Nord
Telefon, direkte: 51 16 83 95

Kalundborg Kommune
Bredekildevej 23
4400 Kalundborg
www.kalundborg.inst.dk

Hvem er vi:

Dagtilbudsområde Nord.

Dagtilbudsområde Nord består af Dagplejen Nord, 5 integrerede dagtilbud: Idrætsinstitutionen Aktivarius, Børnehuset Engen, Eventyrhuset, Børnehuset Kløvergården og Børnehuset Regnbuen.1 vuggestue Vuggestuen Toppen, og 1 børnehave, Raklev børnehave.

Vi har en fælles områdeforældrebestyrelse og et fælles MED udvalg.

Områdeforældrebestyrelsens styrelsesvedtægter findes her:
https://www.kalundborg.dk/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fFILER+-HOVEDSITE%2fFiler-Borger%2fFiler-Boern_unge_familie%2fstyrelsesvedt%c3%a6gt+for+dagtilbud+i+Kalundborg+Kommune.pdf

Dagplejen område Nord

I Dagplejen Nord er vi 21 dagplejere som bor fordelt i Kalundborg by og Nyrup/Raklev området, Tømmerup og Engvej kvarteret. Der er til området tilknyttet en pædagogisk teamleder og en dagplejerpædagog. Vi tilbyder et hjemligt, nært og trygt miljø med få børn og én voksen. Vores hverdag tager udgangspunkt i børnenes behov, trivsel, udvikling og kompetencer. Her er omsorg, leg og læring i fokus. I det enkelte dagplejehjem er der god tid til at tage hensyn til det enkelte barn og der er tid til fordybelse.

Til dagligt arbejder alle med læringsaktiviteter i dagplejehjemmet hvor der er fokus på børnegruppen. Der arbejdes med sprog, sang og musik, naturen og relationerne mellem børnene for at styrke fællesskabet. Den enkelte dagplejer planlægger selv hverdagen med børnene med udgangspunkt i børnenes alder og udvikling. I dagplejen er der tid og ro til at fordybe sig i aktiviteter.

Som forældre vil I opleve et tæt samarbejde med dagplejeren omkring jeres børns trivsel og udvikling. Vi har enkelte årlige arrangementer hvor I og bedsteforældre kan deltage.

En gang om ugen er man i heldagslegestue. Legestuegrupperne er sammensat af 4 dagplejere og deres børn. Børnene afleveres typisk i legestuen og hentes der igen. Der arbejdes i små læringsgrupper på tværs af dagplejere og børn. I de små læringsgrupper sættes der fokus på temaer ud fra vores pædagogiske læreplaner.

Dagplejen har et tæt samarbejde med de øvrige børnehuse i område Nord. Ved ferie og sygdom gæstepasses børnene i en af vuggestuerne i området. Hver dagplejer og dennes dagplejebørn er tilknyttet en bestemt vuggestue. Her går vi jævnligt på besøg så vuggestuens personale kan lære jeres børn at kende. Det betyder at jeres børn altid kan komme samme kendt sted og børnene kan følges som børnegruppe.

Det fælles pædagogiske grundlag for Dagtilbudsområde NORD.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag for Dagtilbudsområde Nord, samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse, den tilhørende bekendtgørelse, Kalundborg kommunes Børne og Unge politik samt dagtilbudsstrategi.

Det pædagogiske grundlag, giver fælles afsæt for det pædagogiske personale, i områdets dagtilbud, og omhandler en fælles forståelse af bl.a. børnesyn, dannelse, børneperspektiv, leg, læring, og børnefællesskaber. Det pædagogiske grundlag er fundamentet for arbejdet med læreplanstemaerne og læringsmålene.

Børnesyn.

Børn opfattes som aktive individer med kompetencer, og som med skabere af eget liv og læring. Børn er en del af fællesskabet, og har tilknytning til andre børn og voksne.

Børn har brug for:

- Venskaber og fællesskaber. Relationerne til andre børn er centrale for børnenes trivsel.
- Relationer til tilgængelige og nærværende voksne.
- Anerkendelse for deres initiativer, ideer og kompetencer.
- Læringsmiljøer hvor alle børn har lige mulighed for at deltage.
- Legen som grundlag for udvikling og læring.
- Pauser og for at kunne trække sig

Dagtilbuddene understøtter det gode børneliv og beskytter børns ret til at være børn og til at udvikle sig i forskelligt tempo, ved at skabe brede læringsmiljøer.

Dannelse og Børneperspektiv.

Dannelse.

Er viden og værdier der er forankret i børns personlighed og som børn automatisk bruger når de skal begå sig i verden. Dannelse sker i med- og modspil med andre.

Børn har brug for:

- At forstå værdier og normer som er vigtige for fællesskabet.
- At opleve sig som en del af samfundet, naturen og kulturen.
- At udvikle evne til at lytte, udtrykke holdninger, og dermed bidrage til fællesskabet.
- At lære at respektere og anerkende andre, uanset forskelligheder.

Børneperspektiv

Børns oplevelse af børnemiljøet vurderes i et børneperspektiv.

Børn har brug for:

- At blive set, hørt, anerkendt og medinddraget i egen læring.
- At blive hørt og taget alvorligt.
- At blive inviteret til at være aktivt deltagende, hvor medbestemmelse og medansvar giver børnene en forståelse for- og oplevelse med demokrati.

Legen

Legen har værdi i sig selv og er grundlæggende for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Der tages afsæt i legens værdifulde indhold og betydning. Legen understøttes ved bevidste valg af materialer og rekvisitter i ude- og inde miljøet.

Børn har brug for:

- At lege spontane og selvorganiserede lege
- At det pædagogiske personale ser og skaber plads til børns initiativer.
- Leg som det pædagogiske personale rammesætter og hvor det pædagogiske personale er aktivt deltagende i leg.
- At det pædagogiske personale har en opmærksomhed på, hvordan legefællesskaberne udvikler sig.

Læring

Læring forstås bredt og sker gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og daglige rutiner.

Læring omfatter barnets udvikling af såvel:

- Viden: det som barnet ved
- Færdigheder: det som barnet kan.
- Holdninger: det som barnet vil.
- Selvværd: det som barnet er.
- Mestring: det som barnet gør.

Børn har brug for:

- At det pædagogiske personale har en intention og et mål for barnets og børnegruppens læring.
- At der tages udgangspunkt i børns forskellige vilkår, kompetencer og nærmeste udviklingszone.

Børnefællesskaber

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber. Relationer og venskaber er afgørende for børns trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Det pædagogiske personale har fokus på balancen mellem det enkelte barn og fællesskabet.

Børn har brug for:

- At være i samspil med børn og voksne.
- Fællesskaber der udvider deres muligheder for deltagelse.
- At blive guidet til at agere i fællesskabet.

Dannelse og børneperspektiv.

Dagplejerne inviterer børnene til aktiv deltagelse i hverdagen for at fremme læring, dannelse og empati. Gennem aktiv deltagelse forankrer den lærte viden sig hos barnet og danner grundstenen for udvikling af barnets selv, forståelse for andre og empati.

Dagplejeren definerer rammerne og tilpasser læringsmiljøet ud fra, det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

Børnene i Dagplejen skal føle sig værdifulde, opleve at have indflydelse på eget og andres liv og føle sig set og hørt - vi skal derfor være opmærksomme på børnenes signaler, så vi kan gribe deres initiativer og nysgerrighed.

Eksempel:

Børnene har leget ude hele formiddagen og det er ved at være frokosttid. Da dagplejeren siger at det er tid til at gå ind og spise, siger Oliver på 2,8 år: "det er sjovt at spise ude". Dagplejeren fanger initiativet og siger, det er en god ide. Børnene hjælper dagplejeren med at bære tallerkener og krus ud i haven, og frokosten indtages her.

Da Oliver bliver hentet, fortæller han glad at de har spist i haven, dagplejeren smiler og supplerer: "ja, det var en rigtig god ide du fik der".

Børneperspektivet er helt centralt i det pædagogiske arbejde i Dagplejen.

Der arbejdes kontinuerligt på at styrke og opkvalificere læringsmiljøerne i Dagplejen. Dagplejerne blik- for og er nysgerrige på, hvad børnene er optagede af og deres intentioner, og ud fra dette justeres læringsmiljøet løbende så der, for børnene, skabes meningsfulde og udbytterige læringsmiljøer og hvor de oplever at være med skabere af egen læring.

Eksempel:

Børnegruppen viser stor interesse for at klatre op og hoppe ned. De klatrer op i sofaen og på stolene og hopper ned i stuen, selv om de ikke må. Det giver nogle farlige situationer og de mindste børn kan ikke være med i legen. Med "børnebrillerne" på tolker dagplejeren at børnene har brug- og lyst til at udfordre kroppen i den "farlige" leg.

I stedet for at stoppe legen, finder hun små stole, skamler og store puder frem og inviterer børnene med til at lave en hoppe/forhindrings bane. Børn og dagplejer stiller sammen tingene op ude i gangen. Nu er der muligheder for både de mindste og de større børn. Tingene får lov at blive stående hele dagen, så børnene selv kan opsøge legen.

Når dagplejeren går på tur med børnene, opsøger hun steder, hvor de kan klatre op og hoppe ned, gå balance og lign.

I rutinerne omkring spisning og håndvask, gives der tid til, at børnene selv kravler op og at de kan hoppe ned, når de er færdige.

Eksempelvis ved frokosttid. Alle vasker hænder. Børnene henter servicen i køkkenskabet og bærer det hen til spisebordet. Når alle har sat sig, deler et barn service ud til de andre, denne opgave går på tur. Hvis barnet ikke kan nå et andet barns plads, bliver sidemanden inddraget og hjælper til med at række tingene videre.

Pædagogisk læringsmiljø

Dagtilbuddet betragtes som et læringsmiljø, hvor hverdagslivet danner ramme for børnenes læring og læringsprocesser. Læringsmiljøet dækker hele dagen, inkl. rutinemæssige aktiviteter, planlagte aktiviteter såvel som lege, børnene selv tager initiativ til.

Børn lærer og udvikler kompetencer i alle de kontekster de indgår i, i løbet af dagen.

De pædagogiske rutiner rummer rig mulighed for at styrke børnenes læring og læringsprocesser. Rutiner er betydningsfulde, idet de er daglige, tilbagevendende og vedvarende.

Børn har brug for:

- Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø.

- At det pædagogiske personale har faglige overvejelser om børnenes læring og skaber forskellige læringsmuligheder i både planlagte og spontane forløb.
- At der er tilbud, der appellerer til alle børn.
- At dagtilbuddets inde- og uderum er indrettet så det understøtter børns leg og læring.
- At være i grupper hen over dagen, så kvaliteten i samspillet øges.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Dagplejeren planlægger dagligdagen så hun bedst muligt kan imødekomme den aktuelle børnegruppes behov for søvn/mad, leg og aktiviteter.

Vi arbejder ud fra et årshjul, hvor vi planlægger aktiviteter/lege ud fra et givent læreplanstema. Disse aktiviteter/lege planlægges altid ud fra den aktuelle børnegruppes alder og tilpasses det børnene er optagede af. Det betyder at en planlagt aktivitet indimellem skifter karakter fordi noget andet bliver vigtigt for børnene.

Eksempel:

To dagplejere har i en periode arbejdet med temaet efterår og science/natur og er nu på vej i skoven med børnene. Inden de når frem til skoven, får børnene øje på en gravemaskine, der er i gang med vejarbejde. Børnene udviser stor interesse for gravemaskinen og dagplejerne vælger derfor at følge børnenes nysgerrighed. De går over til gravemaskinen så børnene kan se hvordan den arbejder, børnene hilser på arbejdsmændene og dagplejere tager billeder af gravemaskinen og mændene. Hjemme printer de billederne ud og eftermiddagen går med at tale om oplevelsen ud fra billederne og lege med biler. De nåede aldrig i skoven – det gør de en anden dag.

Den fysiske indretning i dagplejehjemmet er rammeskabende læringsmiljøerne og vi har derfor fokus på hvilke muligheder den givne indretning giver og hvilket legetøj/materialer der er til rådighed for den aktuelle børnegruppe. Dagplejehjemmet skal være æstetisk, overskueligt og meningsskabende for børnene.

Dagplejeren har en vigtig rolle i alle læringsmiljøerne - hun justerer sig, yder omsorg og nærvær, viser tillid, er aktivt deltagende, rollemodel, inspirator og sørger for tilpasse forstyrrelser (foran, bagved og ved siden af) på denne måde sikrer hun trivsel og deltagelsesmuligheder for alle børn. I legestuerne tilbydes et læringsmiljø, hvor børnene øver sig i at indgå i en større børnegruppe og hvor der etableres relationer til jævnaldrende, på tværs af dagplejehjemmene.

Samarbejde med forældre om børns læring

Forældre og dagtilbud har et fælles ansvar for barnets trivsel, læring og udvikling.

Det er vigtigt at:

- Forældresamarbejdet er præget af åbenhed, dialog og gensidighed
- Begge parter anerkender hinanden som ligeværdige partnere.
- Dagtilbuddet, sammen med forældrene, finder frem til, hvordan barnets trivsel, udvikling og læring fremmes.

Forældresamarbejdet foregår på forskellige niveauer:

- Det formelle som forældrebestyrelse, forældremøder og samtaler
- Jævnlig kommunikation om barnet
- Det uformelle ved sociale sammenkomster
- Sparring i forhold til det enkelte barn, forældres behov og dagtilbuddets behov.

I dagplejen område Nord

Inden barnet starter i Dagplejen afholdes præsentationsmøde mellem forældre, dagplejer og pædagog – her laves der forventningsafstemning og udveksles relevante informationer om barnet og om hverdagen i den aktuelle dagpleje.

Forældrene får løbende indsigt i dagplejernes pædagogiske praksis og i det læringsmiljø, der hver dag skabes for børnene, hvad arbejdes der med, hvad er barnet optaget af og hvordan trives og udvikler barnet sig. Dette sker via den daglige dialog med dagplejeren, ved aflevering og afhentning, men også digitalt på via Børneintra /Aula hvor dagplejerne bl.a. anvender fotos som dokumentation.

Relevante artikler og anden information fra de tilsynsførende pædagoger og Leder, sendes også ud på Børneintra./Aula

Dagplejeren har det daglige og nære samarbejde med forældrene.

Den kontinuitet det giver, at det er den samme primær voksen hver dag, opleves af forældrene som trygt og givtigt.

Børn i udsatte positioner:

Det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring udvikling og dannelse fremmes. Alle børn skal opleve at de er værdifulde for fællesskabet.

Børn har brug for:

- At det pædagogiske personale tager udgangspunkt i børns forskellige vilkår.
- At der tages udgangspunkt i det, barnet allerede kan og ved.
- At det pædagogiske personale har fokus på at tilrettelægge konteksten så barnet kan indgå i fællesskabet.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Her skrives korte refleksioner og retningsgivende eksempler:

At understøtte læring hos børn i udsatte positioner handler som udgangspunkt ikke om at trække et enkelt barn ud af det almene børnefællesskab for at lave en særlig aktivitet. Det handler derimod om at møde barnet med passende udfordringer og positive forventninger i gode pædagogiske læringsmiljøer og i børnefællesskabet.

Der skal derfor være fokus på inkluderende fællesskaber og pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter læringen hos alle børn – også dem, der har behov for ekstra støtte.

Børn i udsatte positioner skal opleve sig som en betydningsfuld del af fællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi går på ture i nærområdet og oplever både natur- og by-liv.

Besøg i vuggestuer, børnehaver og skoler giver genkendelse, nye relationer og tryghed i overgangen mellem institutionerne. Besøg på f.eks. brandstationen er spændende og kan give genkendelse, når man måske ser en brandbil på vejen efterfølgende. Besøg i kirken danner grobund for dannelse og kulturelle erfaringer, og er en anderledes æstetisk oplevelse. Besøg i nye naturområder i nærmiljøet giver kendskab til og nysgerrighed på den mangfoldige natur, der omgiver os.

Børnemiljø: arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Børnemiljø beskrives og vurderes ud fra:

Det fysiske miljø: de fysiske rammer inden- og udendørs, herunder sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold

Det psykiske miljø: hvordan børnene trives med og omgås hinanden og de voksne

Hvordan de voksne møder, taler og anerkender børnene.

Det æstetiske miljø:

Hvordan man gennem sanserne opfatter eller påvirkes af noget, gennem den måde, hvorpå det føles, ser ud, smager, lyder og lugter

Det fysiske børnemiljø kan f.eks. omhandle støjniveau, indeklima, plads til fysik udfoldelse, stille aktiviteter, hygiejneforhold, lysforhold, legeplads og udearealer.

Det psykiske børnemiljø kan omhandle samspillet mellem børn og voksen, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og anerkendelse og tolerance, børnenes indbyrdes samspil.

Det æstetiske kan omhandle hvorvidt indretning af dagplejehjemmet og udsmykning virker stimulerende og inspirerende for børnene. Udendørs at der er indrettet på en måde som fremmer børnenes lyst til at bevæge og udfolde sig, og fordybe sig, have stille leg.

Eksempel:

hvor dagplejeren arrangerer en aktivitet med Duploklodser:

Fysisk: Dagplejeren forbereder sig, stiller en kasse med Duploklodser på et legetæppe. Andet legetøj i rummet er ryddet op. Dagplejeren sætter sig ned på tæppet og inviterer til leg.

Psykisk: Børnene opmuntres til fælles leg og til at eksperimentere. Dagplejeren deltager aktivt i begyndelsen af legen, viser f.eks. hvad man kan bygge med klodserne, for senere at trække sig lidt tilbage for at give plads til børnenes egne eksperimenter. Dagplejeren guider børnene, og hjælper, hvis noget er svært. Undervejs anerkendes børnenes byggeprojekter, og der opfordres til at blive opmærksom på de andres projekter også.

Æstetisk: Dagplejeren undgår unødige og forstyrrende larm ved hjælp af tæppet som underlag. Børnene sidder blødt og rart. Man undgår at fokus forsvinder ved at legetøjet omkring er pakket væk. Evt. kan man sammen udstille byggeprojekterne efterfølgende, og vise dem frem til forældrene.

De seks læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Eksempel:

Et barn er lige startet i dagplejen og han bliver ked af det, da mor vinker farvel. Han græder og rækker ud efter sin mor. Dagplejeren tager ham op på armen og taler roligt til ham. Barnet græder, men dagplejeren vinker til mor og siger med glad stemme ”Hej hej, mor. Mor kommer igen senere”. Dagplejeren sætter sig på gulvet i legeværelset og lader barnet sidde på sit skød. De andre børn leger rundt om dem. Dagplejeren krammer barnet imens hun taler med de andre børn. Efter kort tid græder barnet ikke mere og rækker ud efter noget legetøj.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med alsidig personlig udvikling i form af selvværd/selvtillid, idet barnet oplever sig set og hørt og får hjælp til at håndtere sine følelser, da det bliver ked af det over, at mor går. Barnet udvikler selvværd og selvtillid.

Der arbejdes også med børn i udsatte positioner, da barnet lige er startet og dagplejeren er nærværende samtidig med at hun viser barnet, at det er trygt at være her sammen med de andre børn. Barnet får tid til selv at turde give slip og begynde at lege.

Eksempel:

En dagplejer er på tur med fire børn. De går ad stien ud til den store græsmark bag bebyggelsen. Et barn sidder i barnevognen og de andre får lov at løbe i forvejen. De tre børn, der løber i forvejen, ca. 10 meter foran barnevognen, ser sig tilbage for at sikre sig, at dagplejeren følger med og så løber de videre. De kigger på hinanden og griner.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med alsidig personlig udvikling i form af selvværd/selvtillid og gåpåmod, idet børnene vover sig lidt væk fra dagplejeren og i fællesskab oplever at være modige. Der arbejdes også med dannelse og børneperspektiv, da børnene selv har indflydelse på gåturens indhold.

Der arbejdes også med børnefællesskaber, da de børn, der løber afsted føler et fællesskab og spejler sig i hinanden. Børnene indtager forskellige roller – f.eks. en fører an og andre følger med.

Refleksion.

Møder barnet med positive følelser og ser barnets gode intentioner.

Følger barnets initiativ, både handle og følelsesmæssige, ved at sætte ord på.

Lytter til barnet og giver det handlemuligheder.

Guider i forståelse i børnerelationer og aktiv deltagelse i børnefællesskaber.

Respekterer barnets valg i forhold til legeaktiviteter og børnerelationer.

Social Udvikling

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Eksempel:

En dreng trækker sig ofte fra gruppen og leger for sig selv. Han er meget glad for at lege på den lille rutsjebane, hvor han ofte klatrer op ad rutsjebanen den ”forkerte” vej.

En anden dagplejer kommer på besøg med sin børnegruppe. Da de besøgende børn går hen for at lege på rutsjebanen opstår en konflikt, fordi drengen er klatret op ad rutsjebanen og ikke vil lade dem rutsje ned.

Dagplejeren går hen til børnene og sætter sig ned på hug. Hun fortæller børnene, at drengen leger, at han bestiger et stort bjerg og at der er sne oppe på toppen. Hun opfordrer børnene til at prøve at bestige bjerget. De skynder sig om for at stå i kø bag ved drengen, der stolt kravler op ad

rutsjebanen og bagefter løber om bag i køen for at prøve igen. Han ser et af børnene i øjnene og griner.

Børnene leger bjergbestigere sammen i lang tid.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med social udvikling, da dagplejeren understøtter, at alle børn trives og indgår i et fællesskab samt at de udvikler empati og relationer.

Der arbejdes også med børnefællesskaber og børn i udsatte positioner idet børnene (også den dreng, der ellers ofte trækker sig), hjælpes til at se hinandens forskelligheder som ressourcer og drengen oplever, at han har medindflydelse på legen.

Eksempel:

Dagplejeren har opsat en papkassebane i haven.

Der er flere indgange og på midten er et større rum, hvor kasserne samles.

Dagplejeren kravler ind i midten og de store børn begynder straks at kravle ind i indgangene, mens de mindre børn

holder sig lidt på afstand og iagttager dagplejerens og de store børns leg.

Dagplejeren stikker hovedet ud af tunnelen og siger glad "Hej!" til de mindste børn. De store børn følger efter og siger også hej.

De små børn griner højt og vover sig lidt tættere på kasserne.

.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med social udvikling, da legen giver mulighed for, at alle børn kan deltage i den samme leg, både små og store. Børnenes forskellighed i form af forskellig alder anvendes i legen, da de store synes, det er sjovt at få en reaktion fra de små og de små børn synes, det er sjovt at se, hvad de store finder på. Alle føler sig som en del af fællesskabet.

Der arbejdes også med læring idet børnene indgår i sociale interaktioner og erfarer med krop og sanser. Dagplejeren udfordrer børnene på hvert deres niveau ved at være rollemodel.

Refleksion.

Møder barnet med positive forventninger

Er optaget af barnets perspektiv som det udtrykkes verbalt og kropsligt.

Viser hvordan barnet kan bidrage i fælles leg og aktiviteter og samvær.

Guider barnet i at kontakt andre børn.

Samarbejder med forældre, for gensidig forståelse af børnenes perspektiv og det sociale liv, der kan styrke børnenes indbyrdes relationer og fællesskab .

Kommunikation og sprog.

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Forskning viser, at kvaliteten i voksen-barn relationen har stor betydning for barnets sproglige udvikling. Børnene skal opleve at være betydningsfulde i kommunikationen, så lysten og glæden ved at kommunikere udbygges.

I kommunikationen med børnene er vi indlevende og nysgerrige på det, børnene er optagede af. Vi husker at holde pauser og vente på børnenes respons.

Vi er rollemodeller for børnene og er bevidste om vigtigheden af at anvende en tydelig kommunikation hvor kropssprog og det talte sprog stemmer overens, samt at vi er nærværende i kommunikationen og har øjenkontakt.

Ved at sætte ord på børnenes følelser og handlinger hjælper vi dem til en forståelse af sig selv, hinanden og omverden.

Eksempel:

Dagplejeren og børnene er kommet hjem fra tur og er i garderoben hvor børnene skal have tøjet af. Viggo på 1,2 år sidder på gulvet og forsøger ihærdigt med at den ene støvle af, det lykkedes ikke og Viggo begynder at græde. Dagplejeren som er i gang med at hjælpe et andet barn, siger Viggos navn og får øjenkontakt med ham, hun siger:

"Argh...de støvler er svære at få af, jeg kan se du bliver ked af det - jeg tror Alma kan hjælpe dig" Alma på 2,9 år smiler og siger: "Jeg kan godt". Alma sætter sig foran Viggo og trækker støvlen af. Viggo er ikke længere ked af det.

"Når vores krop er involveret i indlæringen af sprog, får vi en meget dybere forståelse af det.

Vi italesætter børnenes og egne initiativer og handlinger så børnene tilegner sig begreberne.

Eksempel:

Et barn skal have pudset næse. Dagplejeren siger: "Jeg skal lige pudse din næse", inden hun pudser næsen på barnet. På denne måde forberedes barnet på, hvad der kommer til at ske, det talte sprog kædes sammen med en konkret handling og giver dermed barnet større mulighed for at forstå det talte sprog.

Eksempel: I garderoben. "kan du tage sokken af?", "Se her er foden".

Alle børn skal have deltagelsesmuligheder i de forskellige læringsmiljøer gennem dagen uanset deres sproglige færdigheder. Eksempelvis har vi sangkufferter/sprogkufferter med f.eks. edderkop, mariehøne osv. Så selv de mindste børn har mulighed for at vælge sang til samlingen.

Eksempel:

En lille dreng uden verbalt sprog får en gyngetur af dagplejeren – da hun stopper gyngen laver drengen tegnet for "mere" og ser på dagplejeren - dagplejeren læser drengens kommunikation, smiler til ham og siger: "du vil gynge mere?". Drengen smiler tilbage og han får en gyngetur mere. Planlagte aktiviteter i dagplejen hvor der er særligt fokus på sproget er f.eks. Dialogisk læsning, sanglege, rim og remser, sprogposer.

Refleksion

Snakker indlevende og nysgerrigt med børnene om det de er optaget af.

Er sproglige rollemodeller, hvor vi sætter ord på vores egne handlinger.

Giver børnene mulighed for at lytte, fortælle og stille spørgsmål.

Er opmærksomme på, at alle børn deltager i lege og får erfaringer i at bruge sproget.

Tænker sprog ind i alle rutiner både planlagte og spontane aktiviteter.

Læser højt og snakker om det vi læser (dialogisk læsning)

Er iagttagende i forhold til barnets nonverbale og kropssprog i dialogen.

Krop, sanser og bevægelse.

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Barnet sanser og lærer igennem kroppen, det er derfor vigtigt at alle børn har mulighed for at bevæge sig og have mulighed for at sanse sig selv og sin omverden, gennem hele dagen. Hos os sker det bla. ved at barnet forventes at være aktivt deltagende, i alt hvad der sker i løbet af dagen. Fra barnet har lært at gå, kan det selv gå ind i dagplejen. Børnene øver sig i at selv tage tøj af og på, vasker hænder. Henter ting, rydder op, dækker bord og mange andre ting, naturligvis med støtte fra en voksen i det omfang det er nødvendigt. Al bevægelse stimulerer sanserne og giver barnet fornemmelse for varme/kulde, tung/let, hårdt/blødt...

Vi har fokus på at opsøge områder der er kuperet og indeholder bevoksning som børnene kan klatre i, gemme sig under og krybe igennem, alt sammen oplevelser der udfordre sanser og kropsbevidsthed.

Vi bruger nærmiljøet til gåture der udfordrer børnenes udholdenhed, besøger naturområder og andre legepladser, for at bryde børnenes vante bevægelsesmønstre.

Vokseninitierede bevægelses aktiviteter vil veksle imellem aktiviteter der ” får pulsen op” såsom sanglege og dans. Samt aktiviteter som yoga, bevægelse/afslapning til stille musik eller dybe tryk/ massage på kroppen for at skabe ro eller sanse på en anden måde.

Refleksion.

Motiverer børnene til at bevæge sig, ved at vi selv viser glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse. (f.eks.

Motorikbaner, sanglege, løbebaner mm.)

Følger børnenes bevægelsesinitiativer, både i ro og aktivitet. Sådan at de oplever selv og medbestemmelse.

Er opmærksomme på, at børnene har oplevelser med at bruge alle sanserne.

Natur, udeliv og science.

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundet, hed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Eksempel:

I legestuen samles de ældste børn og de går sammen med to dagplejere afsted på tur til Gadekæret. Børnene bærer små spande og dagplejerne medbringer fiskenet. Der skal fanges haletudser.

Ved fælles hjælp indfanges haletudserne og børnene bærer dem i de små spande tilbage til legestuen.

I legestuen anvendes en stor balje, hvor haletudserne flytter ind og passes. Børnene vil fodre dem med græs og mælkebøtter, men dagplejerne fortæller børnene om, hvad haletudserne har brug for.

Børn og dagplejere følger haletudsernes udvikling og taler om, at de bliver til små frøer.

Frøerne sættes tilbage i gadekæret.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med natur, ude liv, science og læring idet børnene får erfaring med naturen og udforsker den. Børnenes initiativer følges og inddrages i aktiviteten.

Der arbejdes også med børnefællesskaber, da de ældste børn samles og støttes til at opbygge et fællesskab med jævnaldrende.

Eksempel:

Daglejeren tager børnene med på tur i skoven. Et barn løber hen til en træstamme.

Daglejeren siger: ”Kan du gå på træstammen?”. De andre børn følger efter og går også balance.

Daglejeren viser børnene deres skygger på jorden. Skyggerne bevæger sig, når børnene bevæger sig.

Børnene synes, det er sjovt. De leger, at de er vilde dyr.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med natur, ude liv og science i form af at give børnene konkrete erfaringer med naturen og understøtte deres lyst til at udforske naturen samt give dem erfaringer med naturfænomener.

Der arbejdes også med leg og børneperspektiv idet dagplejeren følger barnets spor og bygger videre på de børneinitierede, spontane lege ved at komme med input til legen og samtidig lade børnenes fantasi udvikle legen.

Refleksion.

Er nysgerrige og undersøgende i naturen.

Er opmærksomme på at alle børn får konkrete erfaringer med naturen.

Er opmærksomme på , at alle børn aktivt kan observere og undersøge naturfænomener, regnorme, bænkebidere, årstidsskift.mm.

Undrer os sammen med børnene og giver tid til fordybelse.

Sår frø, eks. Karse, og ser det spise og vi senere kan spise det.

Giver børnene legemuligheder i naturen

Bruger naturmaterialer i leg og udsmykning.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- **Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab**
- **Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag**
- **Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.**

Eksempel:

En dagplejer har sat en spand vand og nogle pensler frem op i sin have.

Da børnene er ude og lege i haven, går et barn hen til vandet og går i gang med at male på plankeværket.

Et andet barn ser det og går også derhen. De to børn smiler til hinanden og maler kruseduller på plankeværket.

De prøver også at male på græsset og deres sko.

Dagplejeren taler med dem om, at man ikke så godt kan male på græs og sko, men måske kan de male på legehuset eller fliserne.

I eksemplet arbejdes der med Kultur, æstetik og fællesskab i form af kulturelle udtryksformer og kreativitet.

Der arbejdes også med børnefællesskaber og børneperspektiv idet børnene er fælles om en aktivitet og der gives mulighed for at eksperimentere og følge børnenes initiativer.

Eksempel:

En legestuegruppe går på besøg i den lokale kirke.

Her anvendes kirkerummet og orglet undervejs.

I eksemplet arbejdes der med kultur, æstetik og fællesskab, idet børnene gør sig erfaringer med akustik og musik i kirkerummet. Alle børn kan deltage, uanset religion.

Børnene får også erfaringer med andres kulturelle baggrund og traditioner i forbindelse med højtider.

Refleksion

Understøtter skabende miljø ved at male-danse-læse, der indeholder børnenes egen skabende praksis.

Deltager i kulturelle arrangementer, eks. På bibliotek, i kirken, mm.

Arrangerer fælles events med sang og musik og teater.

Leger fantasilege med udklædning.

Vi fejrer højtiderne jul, fastelavn, og påske

Vi fejrer børnenes fødselsdage.

Vi udstiller nogen af børnenes værker på stuen og har fernisering ved større temaprojekter.

Vi præsenterer børnene til forskellige materialer og måder at udtrykke sig.

Vi synger sange og spiller på instrumenter.

Evalueringskultur:

"Gennem evaluering og dokumentation skabes ny viden, der bidrager til at udvikle kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og til at skabe de bedste betingelser for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. En velfungerende evalueringskultur baserer sig på, at vi som pædagogisk personale og ledelse udvikler en løbende faglig selvkritisk og reflekteret tilgang til vores pædagogiske praksis.

En systematisk evaluerende pædagogisk praksis er en proces, hvor vi gennem en række faser vurderer og reflekterer over sammenhængen mellem læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Hensigten er, at vi herudfra kan formulere nye formål eller arbejde ud fra de samme mål på nye måder.

For at udvikle en systematisk evaluerende praksis, har vi, i dagtilbudsområde Nord, valgt at tage udgangspunkt i Børne og undervisningsministeriets materiale, udarbejdet af Danmarks Evalueringsinstitut.

Det består af:

Kort om Evaluerende pædagogisk praksis. <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/evaluerende-paedagogisk-praksis-0>

Redskab til selvevaluering. <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/redskab-selvevaluering>

Redskab: Tegn på Læring. <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/tegn-paa-laering-ii>

Vi dokumenterer og evaluerer løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi har i november 2020 afsluttet vores fyrtårnsuddannelser samt dagplejerens uddannelsesforløb – og skal nu i gang med at løbende evalueringer på dels de pædagogiske grundlag i blomsten, samt læreplanstemaerne.

Umiddelbart forestiller vi os, at vi kvartalsvis vil have et evaluerende punkt på vores personalemøde, hvor fagligt fyrtårn vil præsentere et emne der skal evalueres på –evt. bidraget af noget læst litteratur, og så vil vi iværksætte en undersøgelse med mål, tegn og endelig evaluering. Ligeledes forestiller vi os, at vi løbende vil evaluere på større temaer i vores årshjul – som under normale forhold har forskellige temaer i løbet af året – hvor man efterfølgende kan have drøftelser om metoder, succeser, berørte lærplanstemaer og fremadrettede justeringer. I legestuer vil vi også løbende evaluere vores praksis-mål og tegn på læring.

Den samlede pædagogiske læreplan er for vores vedkommende udgivet december 2020 – og skal derfor evalueres i efteråret 2022. Det forestiller vi os sker i forbindelse med et personalemøde – hvor vi kan justere det samlede skriv til den virkelighed der er til den tid.